

Bali fyri alla familjuna

- Tónleikur, dansur og myndasýning í Læraraskúlahøllini fríggjakvøldið.

Øll eru vælkomín, eisini børn.

Gender-spælarar í gamelanorkestri á Bali.
(Mynd: Pentti Niemi).

Fríggjakvøldið kl. 19.00 verður balinesiskt kvøld í Læraraskúlahøllini. Á skránni eru tónleikur, dansur og ljósmyndir.

Gamelanbólkurin hjá Tórshavnar kvøld- og ungdomsskúla, sum Pentti Niemi hevur vant og stjórnar, spælir og Metty Sri Surbjanti, dansari úr Indonesia, framførir halgidansir av Bali. Millum annað verður framført eitt langt gamelanverk, sum eitur Manuk Rawa. Her fara tónleikarar úr Havnni og úr musikkskúlunum í Havn og Leirvík at hjálpa bólkunum. Ivan Hansen úr Keypmannahavn hevur skrivað upp verk í Bali í 1988 og venur tað í lötuni við føroysku tónleikarunum. Hann verður eisini sjálvur við fríggjakvøldið.

Ivan og Pentti hittust í 1988 - á Bali. Orindini hjá báðum hagar vóru tvey somu: at granska gamelan-tónleikin, keypa ljóðföri og annað í tí sambandinum. Hugsotið um eitt norðurlandskt (Pentti er finskur) gamelansamstarv stavar frá hesi ferðini á

Bali. Og nú koma fyrstu úrsliðini, í Havn.

KLAVER

Á konsertini fríggjakvøldið fara Anki Olsson og Rosgard Lingardson at spæla Balinese Ceremonial Music á klaver. Colin McPhee úr Kanada hevur umskrivað verk í tvey klaver. Colin McPhee búði á Bali í tíggu ár í

tríatiárunum og hevur skrivað lærubók um tónleikin har. Benjamin Britten og Colin McPhee spældu Balinese Ceremonial Music inn á plátu í 1940 og verkið er á skránni hjá teimum flestu klaverduettunum.

Pentti Niemi, sum hevur verið tríggar ferðir á Bali, fer at sýna ljósmyndir (dias) haðani og kaffi og

køkur verða at fáa. Tey, sum stíla fyri, leggja dent á, at talan er um eitt "familjukvøld", tað vil siga, at fólk eru vælkomín at hava børn við.

Atgongumerkini kosta 40,00 kr.

hd

Bali: oyggin har tónleikurin er lívsneyðugur

Oyggin Bali er ein av 24 landspørtum í Indonesia. Balinesararnir eru ein av 300 etniskum bólkum og mál teirra eitt av teimum 250 í landinum.

Bali er eystan fyri Java, oyggin er umleið fýra ferðir størri enn Føroyar og har búgva tríggar milliónir fólk. Útlendingar kalla trúna hjá balinesarum Bali-hinduismu. Sjálvir kalla balinesarar trúna Agama-Tirtal (vísindini um heilaga vatnið). Umleið 20.000 tempul eru á Bali og har eru altíð tempulstevnur og á øllum stevnum eru tónleikur, dansur og sjónleikur. Listin er partur av tí, sum verður brúkt til at heilsa gudunum.

Ábyrgdina av at fyrireika framførslur hevur banjarin, býarkollektivið, har hvør familja hevur ein lim. Banjarin er framhald av familjunni, tað vil siga, at familjan er partur av stórfamilju, sum so aftur er partur av einum banjari. Í einum banjari eru millum 100 og 150 limir.

Allir giftir menn noyðast at vera í einum banjari, ella noyðast teir at flyta. At vera í einum banjari hevur við sær skyldur og fyrimunir.

Sosiali bygnaðurin í kommununum speglast í tónlistarbólkunum og í tónleikinum. Øll hava ábyrgd, tá eitt nú ein tempulstevna skal fyrireikast. Onkur spælir, onkur dansar, onkur ber ljóðföri, onkur smíðar. Onki verður hildið hava stórra týðning enn annað, skal stevnan eydnast væl.

Bygnaðurin í tónleikinum ger sterkari sosialu javnstøðuna, tí í honum eru fleiri lög, summi lættari enn onnur, men øll mala um eitt ávíst lag. Allar raddir hava sama týðning, frá tí staka gongslagnum av og og á til tað framkomna sínámillum spælið millum trummurnar.

ur, men øll mala um eitt ávíst lag. Allar raddir hava sama týðning, frá tí staka gongslagnum av og og á til tað framkomna sínámillum spælið millum trummurnar.

At býta millum sín og hjálpa hvørjum øðrum sæst eisini aftur í tónleikinum. Torførir partar verða býttir millum tveir ella tríggar raddir.

Tónleikurin hevur sera stóran týðning fyri balinesaran. Hann er lívsneyðugur partur av bæði átrúnaðarligum og verðsligum hendingum. Hann verður mettur at hava so stóran týðning, at uttan hann virkar samfelagið ikki.

VÆL UMTÓKTUR

Tónleikurin av Bali gerst støðugt meira umtøktur í Vesturheiminum. Fólk í dæmar tann rútmiska, ágrýtna tónleikin og nógvir tónleikarar stovna gamelanbólkar. Pentti Niemi, sum er musikkskúllærari í Føroyum, hevur í fleiri ár havt ein gamelanbólk í Göteborg og síðani 1980 hava Ivan Hansen úr Keypmannahavn og Per Nørgård stjórnad gamelanbólkunum Sol og Måne. Í ár er Pierre Dörge's Trio komin við í tann bólk.

Balenesiskur tónleikur verður spældur á glintandi metallofonir (minna um okkara vibrafonir), sum kallast jegog, gendèr. Reongin er eitt felagsljóðföri við lítlum, stíltum gongskálum og í rútmubólkunum eru bekkmaskinan ching-ching, kempli og ymiskar gongir.

Føroyski gamelanbólkurin hjá Pentti Niemi spældi í Norðurlandahúsinum í vár.

Fríggjakvøldið koma nakrir tónleikarar afurad upp í bólkun. Tey vera 12 í tí verkinum.

(Mynd: Pentti Niemi).